

прийняття владних рішень та законодавчих актів з метою врахування владними суб'єктами інтересів таких груп [5, с. 553].

Отже, лобіювання в демократичних державах здійснює значну кількість функцій, серед яких основними є: посередницька, комунікативна, інформаційна, прогностична, контрольна та функція організаційного забезпечення плюралізму суспільних інтересів.

Вважаємо за необхідне, подальше вивчення та аналіз функцій лобіювання в демократичних державах, в тому числі й в Україні.

Список використаних джерел

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / О.Ф. Скакун. — Харків : Консум, 2001. — 656 с.
2. Нестерович В.Ф. Конституційно-правові аспекти лобіювання у правотворчому процесі України : автореф. дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «конституційне право; муніципальне право» / В. Ф. Нестерович. — Київ : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2008. — 20 с.
3. Дягілев О. В. Конституційно-правовий інститут лобізму: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія / О.В. Дягілев. — Харків : Майдан, 2011. — 251 с.
4. Одінцова О.О. Правове регулювання лобізму в сучасній Україні (загальнотеоретичне дослідження) : монографія / О.О. Одінцова; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. — Донецьк, 2011. — 150 с.
5. Богиня Т.Ю. Інститут лобізму: сутність, методи та функції / Т.Ю. Богиня // Держава і право. Юридичні і політичні науки. — Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013. — Вип. 60. — С. 546-553.

Ключові слова: лобіювання, інститут лобіювання, лобізм, демократичні держави, функції.

Науковий керівник: д.ф.н, к.ю.н, професор Плавич В. П.

Чирка Тетяна Віталіївна

студентка 1-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

БОРГОВА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ

Ринок, гроші, влада — найважливіший інструмент державної політики. Ще з давньої історії борги відігравали визначальну роль у розвитку та існуванні держави. Тему державного боргу досліджували багато вчених: Д. Рікардо, А. Сміт, М. Браунриг, С. Вайнтрауб, Х. Джонсон, О. Ек стайн, Дж. Кейнс, А. Лаффер, А. Лернер, Р. Масгрейв, М. Фрідман та інші. Це явище багатоаспектне і полі-

функціональне. Йому відведена роль передавання тягара з покоління в покоління. При близькому розгляді державний борг — це правовідносини, за якими виникають боргові зобов'язання держави, як позичальника, боржника, як гаранта погашення позик. Державний борг являє собою компонент фінансової політики держави. Він відіграє важливу роль як для фінансової сторони держави, так і для перспектив формування та розвитку національної економіки. На мою думку, це одна з найважливіших проблем сучасності, яка постійно зростає. Саме тому питання про державний борг набуває все більшої актуальності.

Існує така класифікація державного боргу як державний та муніципальний, простішими словами місцевий. Вони в свою чергу поділяються на підвиди: державні та муніципальні запозичення. За їх допомогою відбувається формування державного боргу та сплати дефіциту бюджету. Муніципалітети можуть формуватись на основі угод та договорів від країни з кредитними організаціями, іноземними державами, цей процес відбувається шляхом надання державних гарантій та порук [1, с. 432].

Щоб досягнути покращення в економіці, треба проводити досконале управління його обсягами, структурою та динамікою. Державний борг має певні межі, переступаючи які, він з нормалізуючого, перетворюється на чинник, який призводить до негативних наслідків. Аналіз боргової функції держави дозволяє знайти нові грані діяльності сучасної держави. Поняття внутрішнього державного боргу було закріплено в статті 1 Закону України «Про державні внутрішні борги». Тепер поняття державного боргу визначено в статті 2 Бюджетного кодексу України. Державний борг — загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення боргової функції в якості предмета в сучасній юриспруденції не представлено. Тільки окремі характеристики ознаки та властивості [2].

Державний бюджет є важливим інструментом для економічного розвитку країни, саме від його розміру та складових залежить рівень розвитку економіки, рівень суспільного життя. Бюджетний дефіцит, притаманний бюджетам більшості країн світу, у тому числі і розвинутим країнам (в 2013 році в Австралії — 1,3%, в США — 4%, Японії — 8,2%). Український бюджет, на жаль, характеризується хронічним дефіцитом. Проте це є не геть критично. Важливу роль справляють державні видатки, тобто те, куди і на що влада спрямовує кошти. Важливий баланс між соціальними інвестиціями та вкладом у галузь економіки. А ще варто не забувати про державний борг країни. Загалом, згідно з державним бюджетом України на 2018 рік, загальні доходи складають 917.879.366,4 тис. гривень, видатки Державного бюджету України у сумі 991.699.998,4 тис. гривень, повернення кредитів до Державного бюджету України у сумі 7.332.772,3 тис.

гривень, а граничний дефіцит визначено на рівні – 80.649.380 тис. гривень [3, с. 684].

В таких умовах бюджету уряд зобов'язаний шукати вихід, їх є два, одним з яких є внутрішні та зовнішні запозичення. Нагромаджені кредитні суми, по суті і є державним боргом. Внутрішній борг – це заборгованість перед юридичними особами, банківськими установами, заборгованість перед іншими органами управління [4, с. 40-45]. Зовнішній борг – заборгованість перед міжнародними організаціями, іноземними державами, комерційними банками і т.д. Внутрішні запозичення позитивно впливають на розвиток внутрішнього ринку, вони перетворюються в інвестиції в національну економіку і не приводять до відтоку капіталу за кордом [5, с. 416]. Виплати за зовнішнім більш регламентовані, мають чіткий характер. Вартість запозичених коштів визначається станом світової, національної економіки, рівнем розвитку фінансових ринків.

Покращення або погіршення світової економіки впливає на внутрішні боргові зобов'язання. Тому на нашу думку, дивлячись на критичний стан державного боргу, нестабільність, ризик девальвації, дефолту, країна має розвивати внутрішні складові та правильні напрямки її розвитку. Якщо управління буде відбуватись якісно, відбудеться зростання соціального та економічного добробуту населення.

Тему державного боргу досліджував Федоров В.А, його дослідження показали, що боргова функція – це комплекс заходів, які здійснюють уповноважені органи відносно до об'ємів і умов залучення засобів, забезпечення платоспроможності держави. Вона пов'язана з формуванням комплексного підходу до розробки фінансової політики. Така функція включає в себе наступні складові : формування економічної стратегії, націленої на забезпечення стійкості і обґрунтованості державного боргу, досягнення ідеальної структури державного боргу і управління його ринковою частиною, збереження потенціалу рефінансування державного боргу при зміні кон'юнктури фінансових ринків, виконання всіх нормативів обслуговування, утримання заборгованості на економічно прийнятому рівні [6, с. 152].

Боргова функція має орієнтуватись на певних планах та стратегіях, а не зосереджуватись на мілкі орієнтири. В умовах нестабільності світової економіки вона надає безпеку національній фінансовій політиці. Визнання цієї функції безперечно впливає на становище держави, а ефективна її реалізація здатна забезпечити соціальні, людські потреби. Всім відомий такий термін як глобалізація, якщо пояснити простими словами, то це перетворення якогось явища на планетарне, те яке буде стосуватись всієї землі. В даному випадку ми говоримо про глобалізацію боргів [6, с. 154].

Багато вчених зазначають що глобалізація державного боргу має багато позитивних сторін. Вона відкриває нові горизонти, сприяє

розповсюдженню інформації, знань, бачень, технологій. Дозволяє використовувати міжнародний поділ праці, ефективно використовувати ресурси, спрямовувати їх в правильні русла. В той же час, глобалізація породжує нову небезпеку, кризи, конфлікти, в деяких ситуаціях вона породжує збільшення державного боргу. Інше науковці довели, що глобалізаційний процес здатний помітно вплинути на формування нового світового порядку, понижуючи можливості національних урядів завдяки домінуванню міжнародних співтовариств, завдяки їх економічній залежності [6, с. 154].

Навіть підвищення інтенсивності реальних грошей, в які вкладаються активи при здійсненні платежів, призводять до інфляції, цінової нестабільності, розбалансованої економіки в цілому. Безумовно, саме в умовах глобалізації боргова функція держави за коротким строком досягає цінової стабільності [6, с. 154]. Тому варто погодитись, що вона відіграє важливу роль в економічному розвитку країни, вирішенні соціальних проблем та динаміці міжнародних відносин.

Для вдосконалення управління державним боргом України слід приділити увагу визначенню засад боргової політики та законодавчому закріпленню розробки тактики залучення позикових коштів та їх використання. Також, належну увагу слід приділяти розробці законодавчого забезпечення формування державного боргу, розвиваючи внутрішні державні запозичення, та позитивно сприяти на розвиток внутрішнього державного ринку. Слід надавати перевагу довгостроковому залученню позик, тому що саме таким чином можна уникнути пікових навантажень при погашенні державних запозичень.

Для ефективності прийняття скоординованих, чітких та правильних рішень потрібно складати план державної заборгованості хоча б на декілька років вперед. Правильним кроком є зменшення обсягів зовнішнього боргу, тому що вони мають деякі недоліки, які пливують на розвиток країни в цілому.

Завдяки цьому країна може стати незалежною від країн-кредиторів, тим самим збільшити видатки державного бюджету на фінансування соціально-економічних програм або збільшення податкових надходжень. Саме такі чинники можуть сприяти розвитку та покращенню становища державного бюджету.

Список використаних джерел

1. Данилов Ю. А. Рынки государственного долга: мировые тенденции и российская практика /Ю. А. Данилов. – М. : ГУ ВШЭ, 2002
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 році». – К. : НІСД, 2017. – 684 с.

4. Вахтенко Т. Трансформація боргової моделі України у кризовий період // Вісник НБУ. – 2009. – № 11. – С. 40-45.
5. Агапова Т. А. Макроэкономика : учебник / Т. А. Агапова, С. Ф. Серегина ; под ред. проф. А. В. Сидоровича. – М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, издательство «Дис», 1997. – 416 с.
6. Федоров В. А. Боргова функція сучасної держави : монографія / В. А. Федоров. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 176 с.

Ключові слова: функції держави, боргова функція, державний борг, державний бюджет.

Науковий керівник: к.ю.н., ас. Дзевелюк М. В.

Чупрова Екатерина Александровна

студентка 1-го курса Института криминальной юстиции
Национального университета «Одесская юридическая академия»

ПОНЯТИЕ МИНИМАЛЬНОГО И МАКСИМАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА

Государство – это основной институт политической системы общества, социальная организация, основное назначение которой – осуществление публичной власти в интересах общества, организация политической власти, которая управляет обществом и обеспечивает в нём стабильность и порядок.

Существует номенклатура действующих функций государства. Различают **внутренние и внешние функции**. **Внутренние функции**, среди которых – хозяйственная, стабилизационная, координационная, социальная и др. **Внешние функции (самые важные)** – оборона страны и налаживание международного сотрудничества [1].

Проблематика функций государства непосредственным образом связана с представлениями о минимальном и максимальном государстве. Функции государства или ограничены узкими рамками охраны порядка внутри страны, разрешением конфликтов и обеспечением внешней безопасности в минимальном государстве, или проявляются во всех сферах жизни общества, что характерно для максимального государства.

При анализе государственной деятельности одним из важнейших является вопрос о объёме и количестве функций. Например, в основных функциях раскрывается механизм деятельности государства, выражается специфика государственных органов, которые и составляют этот механизм.